

NAŠ DOM.

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred eno krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravništvo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

„Naš Dom“.

Kadar pridemo v tujo hišo, moramo domače najprej spodobno pozdraviti. Tudi naš novi list, ki stopi danes prvokrat črez prag Vaše poštene hiše, mora to storiti. Njegov pozdrav pa je: Mir bodi Vaši hiši!

Kaj pa hoče ta list? Nič druge, kakor da bi ga sprejeli pod svojo streho, on pa vas bo zato lepo podučeval, kratkočasil, povedal vam bo, kaj je novega po svetu; v težavah, ki dandanes tlačijo kmeta in delavca, Vam bo svetoval in Vas tolažil.

Vsi veste, kako hudi časi so dandanes posebno za kmeta. Človeka solze oblijejo nad marsikaterim kmetским domom. Stari oče je bil še tu gospodar, bil je poštenjak stare porenine; v hiši so imeli vsega zadosti, bili so srečni in zadovoljni. Pa prišli so drugi časi. Kjer je bil poprej pošten in premožen kmetский dom, je sedaj žalostna, z dolgovi obložena puščava, ali pa se že tujec tam šopiri, domačin pa je moral zapustiti očetovski dom ter iti s trebihom za kruhom.

Kako bridko je, zapustiti očetovski dom! „Ljubo doma, kdor ga ima.“ Ni lažko na svetu milejšega kraja, kakor je ljuba domača hiša. Tu je zapopadeno vse, kar nam je na svetu najbolj milo in drago. V očetovskem domu je tekla naša zibelka, tu smo preživeli srečna otroška leta, tu nas vse spominja naših starišev, bratov in sester. Očetovski dom je ognjišče družine pa tudi vogelni kamen občine, dežele, cesarstva. V domači hiši rastejo pridni občani, domovini in cesarju pa zvesti podložniki.

Stari Rimljani so imeli moder izrek: „pro aris et focis“, kateremu se po slovenski pravi: „za oltarje in ognjišča“. Rimljani so hoteli s tem reči, da so pripravljeni delati, vojskovati se in tudi umreti za svoj dom in njega svetinje. Enako mora biti tudi nam Slovencem ljub naš dom, če je tudi morebiti reven in majhen.

Ljubi prijatelji, zemlja, v kateri imamo mi svoje domove, je lepa in imenitna. To vejo dobro naši sovražniki, zato nam jo hočejo iztrgati iz rok. Ti imajo za Vas sladke besede, zuajo tudi po slovensko z Vami „kramljati“, čeravno drugači slovenščine ne morejo trpeti. Varujte se jih; njim se le sline cedijo po Vašem lepem posestvu, volkovi v ovčji koži so, ki hočejo požreti Vaše posestvo in Vaše duše.

Zakaj se imenuje ta list ravno „Naš Dom“? Zato, ker hoče pripomagati, da bi slovenski kmet na Štajerskem ostal gospodar na svojem domu. Pa tudi onim, ki nimajo svojega doma, hoče svetovati, kako bi si mogli kaj pomagati. Naš list bo delal na to, da se ohrani v slovenskem domu krščanska poštenost, varčnost, delavnost. Kazal bo slovenskemu kmetu in delavcu skrivne in odkrite sovražnike, ki ga hočejo preslepiti, v nemal mu

bo ljubezen do rodne zemlje in sorojakov. Če bo na trdni skali naš ožji dom, bo srečnejši tudi širji dom — slovenska domovina — srečnejša tudi naša širna domovina — Avstrija, ker naši sovražniki so tudi sovražniki Avstrije.

Zatorej složno in pogumno naprej po starem geslu:

Vse za vero, dom, cesarja!

Politični razgled.

Cesarjevo potovanje na Česko. Sredi junija gre presvetli cesar v Prago, glavno mesto češke dežele, in bo ostal ondi 4 dni. Pri ti priliki bodo odprli novi Francov most čez Veltavo. To potovanje cesarjevo med naše slovanske brate Čehe je velikega pomena, ker bode pripomoglo, da se enkrat v našem cesarstvu napravi red in mir in da tudi tlačeni Slovani pridejo enkrat do pravice.

Državni zbor. Delo v državnem zboru gre počasi naprej, motijo ga nekateri »prajsovski« razsajači, ki nimajo drugega posla, kakor da med sejami nesramno blatijo katoliško cerkev in tudi svetlo cesarsko hišo, mi pa zavoljo teh razbijačev moramo drago plačevati. To so tisti ljudje, za katere delajo tudi spodnještajerski nemškutarji, posebno pa »Štajerc«. Bračko in Kresnik bi bila tudi med njimi, zato je pa boljše, da sta ostala doma.

V posebnem odseku ali odboru se zdaj posvetujejo o vravnavi rek in napravi novih velikih vodotokov ali kanalov. Vsako leto napravijo vode veliko škodo, zato pa je potrebno, da se zajezi. Le škoda, da mi od tega ne bomo dosti dobili, ker bodo najprej delali na Českem in Moravskem, vendar so pa sprejeli tudi novi paragraf v postavi, da se morajo vravnati tudi druge reke po cesarstvu. Naš marljivi poslanec gosp. Žičkar je že predlagal, naj se vravna tudi Sotla, ki dela mejo med Štajersko in Hrvaško, pa Mislinja, ki je lansko leto grozno škodo napravila v slovenjegraškem okraju. Tudi okrajno glavarstvo je naznanilo deželnemu odboru, da se mora tu nekaj storiti. Kaj pa je na to odgovoril naš deželni odbor? Odgovoril je, da se zdaj ne more s tem pečati. Seveda, za slovenski del Štajerskega nima deželni odbor nikdar časa in denarja. »Štajerc« bo pa še naprej lagal, kako po očetovsko skrbijo za nas tam gori v Gradu.

V proračunskem odseku t. j. v tistem odboru, kjer se posvetujejo, koliko sme vlada v tem letu pobirati davkov in potrošiti denarja, je g. poslanec Robič zadnji petek glasno povdarjal krivice, ki se godijo nam Slovencem na Štajerskem, Koroškem in Primorskem.

G. poslanec Berks in tovariši so 21. maja izročili predlog, da se na državne stroške zgradi železnica od Polzele skozi Trojano, Blagovico, Krašnjo in Lukovico do Domžal. To bi bila najkrajša zveza med Celjem in Velenjem pa Ljub-

ljano. Druga železnica naj bi se zgradila od Rečice skozi Mozirje do Gornjega Grada, deželna železnica Celje—Velenje pa naj bi se podžavila.

Velike vojaške vaje bodo letošnje jesen na Ogrskem blizu Pečuha. Vdeležilo se jih bo tudi šest donavskih vojnih ladij. Pri Vesprimu bode v navzočnosti cesarjevi bojna brigada infanteristov poskusila nove puške, ki silno hitro streljajo.

Imenitno za posestnike vinogradov. V vinogradniškem odseku državnega zbora so bili sprejeti nekateri važni nasveti, s katerimi je tudi minister zadovoljen. 1. Povračevanje brezobrestnega posojila, ki ga je od leta 1892—1896 dala država vinogradnikom, katerim je trtna uš vničila vinograde, se podaljša za pet let, in se določi 15 letnih obrokov, v katerih se bo plačevalo. 2. Ona posojila pa, ki so jih dobili vinogradniki po letu 1896 naprej, se bodo nazaj plačevala v 20 letnih obrokih, začevši z 11. letom po sprejetem posojilu. 3. Za pokončane vinograde se v primeri s škodo odpusti davek mesto 10 na 15 let. V posebno silnih slučajih pa sme država dati večje brezobrestno posojilo kakor dežela. G. poslanec Žičkar je tople priporočal zlasti zadnji predlog.

Štajerski deželni zbor se snide boja 20. junija.

Delo so odpovedali na Gornjem Italijanskem poljski delavci, v Milanu deset tisoč zidarjev, v Neapolju pa pokopiči ali pogrebci. Naj se zdaj drugi sklenejo, da nečajo več umirati!

Vojska v južni Afriki. Že čez poldrugo leto divja krvava vojska v vroči Afriki, kjer pa imajo zdaj zimski čas. Mala peščica Burom brani pogumno prostost svoje domovine proti grabežljivemu Angležu. Angleži so poslali že čez dvesto tisoč mož proti Burom, ki imajo le kakih 15 tisoč vojakov, pa jih Angleži vendar ne morejo premagati. Burska zemlja ima veliko zlata v sebi, po tem se angleškim milijonarjem sline cedijo in bi radi Burom vzeli njihovo zemljo. To pa morajo Angleži drago plačati s svojo krvjo. Prevzetni angleški general Kičener, ki je mislil, da bo Bure pozobal kakor črešnje, zdaj že vidi, da ne bo nič opravil in priporoča angleškemu ministrom, naj pustijo Burom njihovo prostost ter sklenejo mir. Najiminenitnejši burski general je zdaj Devet, ki Angležem veliko nadlego dela. Angleži so v tej vojski izgubili že 2698 častnikov in 60 tisoč 470 mož, po bolnišnicah pa jih leži bolnih 36 tisoč.

Gospodarske črtice.

Porujavljenje vina. Vino iz gnjilega grozolja, pa včasih tudi vino iz najboljših trt tuintam naenkrat poruži. S tem izgubi svojo lepoto in deloma tudi okus. Da se tako vino zopet očisti, vzemi jajčjo beljakovino, ali svežo, dobro pretepeno kri zdravih živali. Beljakovina dveh, treh jajc, ki se dobro pretepe in precedi skozi platneno cunjico ter v škafu z vinom dobro zmeša, tako, da se vino močno peni ter to ostalemu vinu v sod prilije, zadostuje za 1 hl. vina. Še bolj se priporoča, da vinsko posodo, v katero mislimo pretočiti, temu pogrešku podvrženo vino nekoliko zapuhamo z žveplom. Seveda se mora zapuhati prej nego je vino dobilo barvo.

Pozeble trte. Radi letošnje hude zime pozeblo je neizrečeno mnogo trt. Ker poženejo pozeble trte od zadaj nove poganke, odreže naj se odmrzli del gladko vrhu teh, poganki pa se naj privežejo ter lepo vzgojijo. Prihodnje leto dali bodo lahko mnogo grozolja.

Carina na italijanska vina. Ko se je l. 1891 sklenila trgovinska pogodba z Italijo, določilo se je, da se bo carina od italijanskih vin, ki jih bodo uvažali na Avstrijsko, pobirala v znesku 3 gld. 20 kr. od hektolitra. Ta znesek je pa zelo nizek, zato so Italijani odsedaj v veliki množini uvažali svoja vina na Avstrijsko in s tem izpodrili vina avstrijskih vinogradnikov. L. 1891 je Italija izvozila v Avstrijo še samo 1565 hektolitrov vina, a leta 1898 nad 1.500.000 hektolitrov. Dne 14. t. m. pa je naša državna zbornica na predlog kmetijskih, posebno jugoslovanskih poslancev s posebnim sklepom naročila vladi: Pri sklepanju nove pogodbe z Italijo l. 1903 mora nastaviti carino za vsa italijanska vina v znesku 20 gld v zlatu. Le če bi drugače pogodba ne bila mogoča, sme za bela vina znižati carino na 12 gld. Pri tej priliki se je obenem tudi naročilo, da se izdela strog zakon proti ponarejanju vin. Zanimivo je, da se štajerska kmetijska družba ni hotela izreči za zvišanje carine na italijanska vina. Tudi nemški mariborski zastop tega ni upal storiti. Kmečki prijatelj »Štajerc« pa je moral o tem molčati, ker bi se sicer zameril pri svojih krušnih očetih, med katerimi so tudi vinski trgovci!

Koliko bodo veljale nove železnice. Nove železnice, ki jih namerava vlada zidati na željo različnih strank, bodo veljale blizu 482 milijonov K. Na Štajersko pride 29.459.740 K, na Kranjsko 34.419.100 K, na Koroško 33.217.700. Železnice, ki se budo zidale, bodo v prvi vrsti služile veliki trgovini. Spodnja Štajerska ne dobi nobene železnice. Za to tudi ni potrebno, da bi naši kmetijski poslanci glasovali za te velike svote.

Pouk v gospodarstvu. Vinarska in sadjarska šola je izdala samo v nemškem jeziku pisano

poročilo o svojem delovanju v preteklem šolskem letu. Ta šola nima one koristi in važnosti za Spodnji Štajer, kakor bi jo lahko imela, ako bi bil pouk v njej v slovenskem in ne v nemškem jeziku. Kako željno je spodnještajersko kmečko ljudstvo gospodarskega pouka, se razvidi iz tega, da je imel slovenski potovalni učitelj g. Ivan Belé lani po Spodnjem Štajerju 47 predavanj in 28 poučevalnih tečajev.

Delo v vinogradu. Druga kop se mora izvršiti, predno začne trta cvesti, kajti trtin cvet je jako nežen in se hitro ospe. Meseca maja je treba prvi pot žvepljati proti plesnivcu (*oidium Tuckeri*) in sicer kakor hitro so mladike zrastle vsaj 10 cm. dolgo. Meseca maja se lahko že tudi škropi proti peronospori, ako so mladike dovolj velike. Mladike, ki so pognale iz korenine, naj se odstranijo. Sedaj se bo kmalu začelo tudi cepljenje trte na zeleno.

Menjava semen. Vsak razumen gospodar mora gledati, da večkrat izpremeni semena svojih poljskih pridelkov. Vsako bilje na eni in isti zemlji tekom let oslabi, ako se seme ni izpremenilo. Menjava semen stori, da je rodovitost večja in da je pridelek zdrav.

Kako se snažijo belci (šimli)? Belci radi dobijo žolte in rjave pege na onih mestih, ki se večkrat oblatijo, in se ne dajo lahko očistiti. Da se te pege odstranijo, treba je stolči oglje od drv, stolčeni prah se zmeša v vodi, da je kakor kaša. S tem se namažejo pege in ko se posušijo, se s slamo odrgnejo in dobro skrtajo. Tako dobi rjava dlaka zopet lepo belo barvo.

Kriva prisega.

Kriva prisega — strašna beseda, pri kateri človeka groza stresa! V šoli smo se že učili in v cerkvi pri krščanskem nauku se nam razlaga, kaj je prisega in kako strašna stvar je kriva prisega, in vendar mnogi ljudje tako lahkomišljeno prisegajo in celo laž potrjujejo s prisego.

Pomenimo se malo o krivi prisegi, saj vsak čas slišimo, da je kdo storil to strašno hudodelstvo. Tudi nam se lahko pripeti, da bomo morali prisegati; zato je pa dobro, da vemo, kaj je kriva prisega. Prisega je dvojna: 1. s prisego potrdimo, da bomo dano obljubo zvesto izpolnili, sprejeto službo natanko opravljali. Tako prisegajo zvestobo vojaki cesarju, da bodo vselej, v miru ali v boju, po dnevi ali po noči, na morju ali na suhem zvesti svojemu cesarju in svoji vojaški zastavi. Če bi kateri vojak postal nezvest in n. pr. v vojski zbežal k sovražnikom, bi prelomil svojo prisego. 2. S prisego potrdimo, da je resnično to, kar govorimo. Prisega je navadna ali prosta in pa slovesna. Slovesno se prisega v cerkvi pred oltarjem in pred sodnijo.

Kriva prisega je, ako vemo, da nekaj ni res, pa vendar to s prisego potrdimo. Ni tedaj kriva prisega, če se kdo brez zadolženja moti in je čisto prepričan, da je tako, kakor on misli. Pač pa je kriva prisega, če se mu n. pr. nekaj le dozdeva, da je tako, ali je samo slišal govoriti, potem pa na to priseže, kakor da bi sam za gotovo vedel. Zato je treba jako previdno govoriti, drugače prideš lahko v hudo zadrego, da moraš pred sodnikom svoje besede nazaj jemati, ali pa še hujše, krivo priseči.

Velika in imenitna reč je prisega. Morda si že imel priliko biti navzoč, ko se je prisegalo, ali pa si celo sam že prisegal. Ali te ni prevzel nek sveti strah, ko je sodnik resnega obličja postavil na sodno mizo prižgane sveče in sveto razpelo? Potem je opomnil, kako imenitno dejanje je prisega pred Bogom in pred posvetno postavo. Potem se vzdignejo trije prsti desne roke in tisti, ki prisega, govori za sodnikom besede, s katerimi samega Boga kliče za pričo, da je vse res, kar je povedal ali še bo povedal. Križ spominja človeka, da kliče za pričo Tistega, ki je večna Resnica, ki je po krivičnem bil obsojen in je umrl za resnico. Goreče sveče pomenijo tudi resnico, ki je luč, zmota in laž pa je tema. Trije prsti pa pomenijo presveto Trojico, pred katero bo enkrat človek moral račun dati.

Prisega je zadnji in najimenitnejši pripomoček človeške pravice. Ko človeška modrost po nobeni drugi poti ne more zvedeti resnice, tedaj sodnik, ki sodi v imenu cesarjevem in v imenu božjem, segne za najsvetejšim pripomočkom, da pomaga resnici in pravici na noge.

Zato je bila tudi prisega sveta stvar vsem ljudstvom starega in novega časa, celo divjaki imajo nek sveti strah pred prisego. Že grški modrijan Plutarh pravi, da ni na zemlji mesta in kraja, kjer bi ne poznali prisega. Grki so čislali prisego kot sveto stvar. Tudi Rimljani so posebno veliko držali na to, da se storjena prisega ne sme prelomiti. Slavni vojskovodja Regulus je prišel v roke svojih sovražnikov Kartazanov. Izpustili so ga domu v Rim, naj bi Rimljani z njimi mir sklenili, toda s prisego se je moral zavezati, da se vrne nazaj v sužnost, če se ne bi mir sklenil. Regulus se je vrnil v Rim, pa Rimljani niso hoteli skleniti za njih sramotnega miru. Regulus pa je bil moč beseda. Zastonj so ga prosili njegovi sorodniki, prijatelji in znanci, zastonj žalostna žena. Regulus je odvrnil: »Prisegel sem in prisego moram držati.« Vrnil se je tedaj sam rad v roke svojih sovražnikov, ki so ga potem strašno trpinčili. Zaprli so ga v velik zaboj (kišto), v katero so zabili vse polno ostrih nožev in špic, in so ga kotali po bregu navzdol. Pa pogumni Rimljan je rajši trpel vse muke, katerim bi se lahko bil izognil, kakor da bi prelomil prisego.

Pri Rimljanih so bile hude kazni nastavljene na krivo prisego. Kdor je krivo prisegel, je izgubil vse službe in časti, izgubil je pred svetom in postavo dobro ime, in če je zavoljo njegove krive prisega bil kdo obsojen na smrt, so tudi njega s smrtjo kaznovali. Stari Egipčani so pa vsako krivo prisego s smrtjo kaznovali. Prav hudo graja krivo prisego in prelomljenje prisega sveto pismo, šteje jo med najhujše pregrehe, enako preestvu, tatvini, umoru, malikovanju, zatiranju ubožcev in sirot. Pri preroku Zahariju beremo: Prekletstvo bo prišlo v hišo onega, ki v mojem imenu po krivem prisega, in bo v sredi njegove hiše prebivalo ter jo pokončalo (5, 4). Kristjani bi pa morali tako ljubiti resnico in pravico, da prisege sploh ne bi bilo treba. Zato nas opominja božji Zveličar: Jaz pa vam rečem, celo ne prisegati; Vaše govorjenje bodi: Da, da, — ne, ne! kar je več, kakor to, je od hudega (Mat. 5, 34, 37). S tem ni prepovedana vsaka prisega, saj je božji Zveličar sam slovesno prisegel, ko mu je veliki duhovnik rekel: Zaprisežem te pri živem Bogu, da nam poveš, če si ti Kristus, sin živega Boga. In on je potrdil rekoč: Ti si rekel, jaz sem — namreč Kristus, sin božji. Enako opominja tudi sv. Jakob: Vaš govor naj bo: Je, je, ne, ne (5, 12). Ker pa žalibog tudi mi kristjani nismo takšni kakor bi morali biti, je zavoljo človeške slabosti in hudobije prisega potrebna in je celo hvalevredno delo, kadar se v pravem redu zgodi. Ker je prisega tako imenitna za red, pravičnost in resničnost v človeški družbi, je tudi sveta cerkev vedno ostro pazila na svetost in čast prisega, krivo prisego pa je hudo kaznovala. Če je kdo krivo prisegel pred sodnijo, duhovno ali posvetno, je izgubil poštenje in dobro ime, ni mogel dobiti nikakšne službe in časti. Če je bil posvetnega stanu, se je moral 40 dni postiti ob samem kruhu in vodi, pa še poleg tega delati 7 let očitno pokoro; če pa bi se kateri duhovnik tako daleč spozabil, je bil odstavljen od svoje službe, ni smel več do smrti opravljati duhovskih opravil in je zgubil svoje dohodke. Kdor je drugega zapeljal h krivi prisegi, je bil do smrti izobčen iz cerkve in se le na smrtni postelji so ga smeli sprejeti nazaj v cerkev. S temi ostrimi postavami je katoliška cerkev storila veliko dobroto redu in pravičnosti, posebno v tistih divjih časih, ko se ljudje niso dosti zmenili za pravico. Kriva prisega je še dandanes po nekaterih krajih škofu pridržan greh, katerega navaden duhovnik brez škofovega dovoljenja ne sme odvezati. Tako je tudi v lavantinski škofiji.

Kriva prisega je grozna hudobija 1. zoper pravico in človeško družbo, 2. zoper lastno vest, 3. zoper vsevednega in pravičnega Boga. O tem se bomo pa prihodnjič pomenili.

Razne novice in druge reči.

Koliko velja „Naš Dom“? Za letos do konca leta samo 60 vinarjev ali 30 kraje, drugači pa bo za celo leto veljal eno krono ali 50 kraje. To si lahko pritrga vsak kmet, hlapec, viničar ali delavec, potem pa bo zvedel, kaj se po svetu godi; pa še drugih hasnovitih podukov bo našel tu.

Če nam pa premožnejši naročniki tudi za letos pošljejo celo krono, jim bomo zelo hvaležni, ker bomo imeli velike stroške.

„Naš Dom“ pridno razširjajte in ga posojite svojim znancem ter pridobivajte novih naročnikov. Zastonj pa ga davati ne smete, ker to prepoveduje postava. Nemškutarji bi vas hitro tožili, potem pa bi bili kaznovani. Oni seveda ptuj-skega »Štajerca« vtikajo ljudem v žepe in ga po sili dajejo zastonj, pa to je zoper postavo. Že iz tega se vidi, da »Štajerc« ni pravičen list, ki dela zoper cesarsko postavo. Slovenci so predobr pa ga ne tožijo, vas pa bi nemčurji hitro prijeli, kaj ti to je za liberalnega nemškutarja največje veselje, če more poštenega kmeta v »kašo spraviti«. Prodavati smejo list le trgovci, ki imajo zato dovoljenje.

Nova slovenščina. Nemškutarji vedno čenčajo, da je nova slovenščina tako učena, da je mi prosti kmetje ne moremo razumeti. To je bedasto govorjenje. V vsakem jeziku se malo drugače piše kakor se govori v navadnem življenju. Zakaj pa nemškutarji ne pišejo knjig s tisto nemščino, kakor jo govorijo n. pr. nemški kmetje na srednjem in gornjem Štajerskem? Nemščina v knjigah je čisto drugačna, priprosti Nemci pa govorijo tako različno, da se sami med seboj ne zastopijo. Oni se morajo šele v šolah učiti pravilne nemščine, zato pa naj tudi nam nemškutarji pustijo slovenske šole, pa se bomo tudi naučili lepe slovenščine. Sicer pa slovenske knjige mi dobro zastopimo, samo tiste godle ne, ki jo včasih zbrodijo nemškutarski uradniki, ki se nečejo učiti slovenščine.

To so junaki! Iz občine Radoslavec pri Ljutomeru je prišlo letos na nabor 10 mladeničev. V vojake so jih potrdili — 9. To vam je čisto drugačno pleme, kakor pa n. pr. v Celju, kjer so našli med vsemi samo enega za vojaštvo sposobnega in še ta je bil Slovenec. Kdo plača več krvnega davka, a kdo hoče imeti prvo besedo?

Ali je „Štajerc“ res prijatelj kmetu? Lansko leto ob pustnem (fašenskem) času je prišlo več spodnještajerskih nemškutarskih trgovcev — pravih Nemcev in Slovencev ni bilo zraven — v Maribor na posvetovanje. Pri tem shodu so grozno javkali, da prepočasi gre denar v njihove žepe, da se kmet hoče postaviti na svoje noge, da več ne zaupa tistim, ki hodijo na Prajsovsko Bismarka častit. Posebno glasen je bil mogočni »Podplat-sultan« iz slavnega »fünfar-varoša«. Za svoje

mošnje skrbni možje so torej sklenili, da mora začeti izhajati nov list v slovenskem jeziku, ki bo ljudi nagovarjal, naj le pridno nosijo svoj denar tistim, ki s »Prajzom« vlečejo. Tak so rekli, tak storili. Čez nekaj tednov so spreli v Ptuj veliko predeno, ki se mu pravi »Štajerc«. Zdaj pa se čudite modrim gospodom! Prej so rekli, da novi list mora pomagati trgovcem do boljših časov, »Štajerc« pa zdaj pravi, da hoče pomagati kmetom, da je samo za kmete. To je ravno tako, kakor če bi si Janez vsedel za mizo pa dobro jedel in pil, to pa bi potem hasnilo Pavlu.

Nesreča. V Zagorju pri Pilstanju je 78 letni Mhael Oprešnik podiral drevo, pri tem ga je veja zadela tako nesrečno, da je v dveh dneh umrl. — 14. majnika je ondi pogorel mlin. Zgorela je mlinarjeva žena z dvema otrokoma, mlinar pa je hudo opečen.

Tatvina. Pri sv. Lenartu poleg Velike Nedelje je bila 15. maja cerkvena slovesnost. Med službo božjo je splezal tat skozi okno ubožnega in 83 let starega gospoda župnika. Ukradel je srebrno uro in še tisto denarja, kolikor ga je bilo. Starega gospoda je to jako razžalostilo, tatu pa ne bo hasnilo.

Koliko ljudi ima Dunaj (Beč)? Pri zadnjem ljudskem štetju so našli na Dunaju en milijon 648 tisoč 327 prebivalcev, za 265 tisoč 108 več kakor pred 10 leti. Nemcev je en milijon 385 tisoč 955, Čehov je 102 tisoč 972, Poljakov 4346, Slovencev 1329, Italijanov 1368, Madžarov pa 160. Seveda je mnogo Slovanov prištetih med Nemce.

Plamen je švigal iz zemlje na neki njivi občine Velka vas na Kranjskem. V nedeljo 5. maja popoldne okoli 2. ure se je slišalo pod zemljo bobnenje kakor grom, drevje se je semtertje nagibalo, naenkrat pa se je vzdignil iz njive črn dim in za njim plamen, kakor kadar pri požaru predere streho. To je trpelo kake tri minute. Nekaj mož je hitelo na tisti prostor in našli so, da je zemlja bila topla. Ljudje so se nekateri silno prestrašili tega nenavadnega dogodka. Bržčas je to v zvezi s pogostnimi potresi zadnjih let.

Pišite za „Naš Dom“, če se kaj pri vas posebnega zgodi, pišite kratke reči o gospodarstvu, naznanjajte, kmetje, svoje želje in potrebe. Pišite pa le to, kar je res, nič več, nič manje. Z lažjo in obrekovanjem si mi nečemo pomagati, kakor dela »Štajerc« in nekateri drugi listi. Slovenski trgovci in obrtniki, naznanjajte v »Našem Domu« svoje blago.

Kupujte železnino pri takih trgovcih, ki jemljejo blago pri društvu Merkurju v Celju.

Kateri spol je bolj varčen? Dne 31. dec. 1900 je imelo poštnohranilničnih knjižic 859 tisoč 871 oseb moškega in 611 tisoč 79 ženskega spola.

„**Stajerc**“ obsojen. Pri okrožnem sodišču v Mariboru je bil dne 21. maja obsojen na 10 K. kazni in en teden ječe prejšnji urednik ptujskega Štajerca zaradi raznih prestopkov zoper tiskovno postavo in ker je pred sodiščem govoril neresnico.

Pred porotno sodišče v Mariboru pridejo meseca junija: Franc Fuks zavoljo nesramnega zapeljevanja, Janez Faller zavoljo tatvine in goljufije, Simon Krivec zavoljo požiganja, Marija Ribič, ker je umorila otroka, in pa zakonska Bratuša iz Majšperga, ki sta umorila in (grozno!) pojedla lastnega otroka.

Hvaležen medved. — Nek stari ličanski Hrvat pripoveduje ta-le dogodek iz svojega življenja: Ko sem bil še deček, šel sem nekega dne z očetom v gozd drv napravljat. Pri delu naju zaloti noč in morala sva prenočiti v gozdu. Oče mi ukaže, da nanosim skupaj suhljadi ter napravim ogenj. Jaz ubogam in kurim. Oče kmalu leže in zaspi, jaz pa bedim in kurim. Ni trajalo dolgo, ko začujem v gozdu neko lomastenje, ki se je bližalo. Zbudim očeta in ga na to opozorim. »Medved je«, reče oče, »le tiho in ne boj se, k ognju ga ne bo«. Toda oče se je motil, ni trajalo pet minut, že je stal kosmatinec pred nama v vsej svoji grozi. Prekrižala sva se in obudila kes, kajti mislila sva, da je prišla za oba zadnja ura. Toda glej šmenta, medved se ne gane, marveč dviga le desno sprednjo nogo in gleda na naju. Oče koj razume, kaj to pomeni, pa se junaško približa zverini in — mu izdere iz dlani več hudih trnov. Na to medved izgine; toda ni bilo četrte ure, ko zopet prilomasti, a zdajci je nesel oklenjeno s prednjo nogo golido polno medu, katero postavi pred naju in zopet izgine, ne da bi se zopet povrnil. — Stari Ličanin je še dostavil, da tudi divja zver ne stori nikomur žalega, ako je ne draži. Drugače človek, ki napade človeka dostikrat brez vzroka in mu dela krivico kar za zabavo.

Redko starost je dosegla gospa Marija Klinec, rojena Vodenik na Bregu pri Konjicah. Dne 24. tega meseca praznuje 100letnico svojega rojstva.

Milijonarja pojedli. Nemškega milijonarja Merkeja in njegovega tajnika Karoso so vjeli, pobili in pojedli divjaki na otoku Nju Briten. Merke je namreč potoval na svoji ladji okrog sveta in najbolj so ga zanimali divjaki. Na otoku Nju Briten se je bil izkrcal in ker so ga zanimale šege in navade tamošnjega ljudstva, sta se oddaljila s tajnikom predaleč v sredino otoka. Ujela ju je tolpa domačinov in pojedla. Nemški cesar je takoj ukazal, da naj odpluje ena bojna ladja iz kitajskega vodovja tja na ta otok, pa da se naj maščuje nad smrtjo nemškega milijonarja Merkeja.

Smrtna kosa je pobrala zaporedoma tri duhovnike lavantinske škofije. Na veliko Križevo

zvečer je v Mariboru umrl stolni vikar, č. gosp. Ludovik Hudovernik v 42. letu. Bil je poseben gojitelj cerkvenega petja in godbe. V petek 17. maja je pa umrl č. gosp. Fr. Brglez, župnik v Tinjah v 35. letu, v nedeljo zjutraj pa nagloma č. g. Jožef Mlasko, ki je še-le pred kratkim nastopil župnijo v Poličanah, v 52. letu.

Jubilejska procesija se je prvokrat vršila v Mariboru v nedeljo 19. maja popoldne. Iz stolne cerkve je šla v frančiškansko, od tod čez Dravo k sv. Magdaleni, od tam v cerkev sv. Alojzija in nazaj v stolnico. Take velikanske procesije že zdavnaj ni videl Maribor. Odlični meščani, obrtniki in delavci so se je vdeležili in se vzgledno obnašali in s tem pokazali, da se ne sramujejo svoje vere in ne zmenijo za ničvredne hujskače, ki očitno in skrivno blatijo sv. vero. Vrata peklenska ne bodo zmagala!

Misijonarja Reneta zadnja pot.

Poslovenil A. J.

Bilo je nekega pozimskega dne v začetku pretečenega stoletja. Ob velikih jezerih v severni Ameriki je živel v mali indijanski naselbini oče René, misijonar Hipéva-indijancev. Deloval je že 10 let med njimi. Bil je skrben in pobožen. Vse ga je spoštovalo in ljubilo.

Dobremu misijonarju je stregla stara zvesta Indijanka Gegozaza. Imel je pri sebi tudi desetletnega dečka Manšakita z imenom. Manšakita je bil sirota, ker je zgodaj zgubil svoje stariše. Ko je njegov dobri oče ležal na smrtni postelji, prijel je usmiljenega misijonarja za roko in mu rekel: »Poslušaj me, oče. Jaz se moram zdaj ločiti s tega sveta, a Manšakita ostane tukaj. Vzem ga ti, dragi oče, glej tebi ga izročim.« In misijonar mu izpolni zadnjo željo, sprejme zapuščenega Manšakita v svojo hišo in po očetovsko za njega skrbi. Manšakita je bil dober, pobožen otrok. »Ali more Indijanec tudi postati duhovnik?« je večkrat povpraševal misijonarja. In ko mu ta pravi, da je mogoče, je veselja poskakovalo njegovo nedolžno srce. Kajti postati duhovnik, je bila njegova srčna želja.

Dobri deček je že več dni bolehal. Mrzlica ga položila na bolniško posteljo. Zadnjo noč se mu bolezen močno shujša. Oče René sedi zjutraj ob postelji svojega ljubljence in ga tolaži, ko mu pride nepričakovano naznanilo, da mora iti na dva kraja na spoved. Kot skrben duhovnik si ne premišljuje dolgo, njegov sklep je takoj storjen. Če je bilo treba ubogim ovčicam nesti sv. Rešnje Telo kot zadnjo popotnico, takrat ga niso ne noč, ne megla, ne pozimska burja in njene nevarnosti mogle zadrževati doma. Tako je bilo tudi zdaj. Eden prosilec je bil Kratunka iz vasi za gorami. »Dobri oče, neka deklica je bolana in te prosi, da

ji prineseš poslednje tolažilo, tako se glasi kratko naznanilo. Drugi poslanec pa je bil Teokunko, ki je prišel prek jezera. Njegov oče, star indijanski poglavar, je ležal na smrtni postelji. Dobrosrčni misijonar sklence najprvo obiskati sivolasega starčka, nazaj grede pa bolano deklico. Poslovi se od Mansakite in naroči zvesti Gegozazi, da skrbno pazi na bolanega dečka. Nato se toplo obleče, vzame debel plašč in toplo kapo, dene sv. Rešnje Telo na svoja prsa, se vsede na sanjke ter pelja z močnimi in zvestimi psi čez zamrznjeno jezero k umirajočemu poglavarju.

Vapekezik se imenuje 70-letni starček, ki je na smrtni postelji. Bil je mogočen poglavar. A zdaj leži mrzla roka neizprosne smrti tako težko na njem, da se že več ur ne gane. Indijanci, ki molče stoje ob njegovi postelji, ne vedo, ali je še živ ali pa je že mrtev. A glej, hipoma se zgane, odpre svoje oči in uprto gleda proti vratom. V tem trenutku vstopi misijonar, se približa bolniku in mu v prijaznem pozdravu stisne otrple roke. —

»Dobro je, da si prišel, govori s slabim glasom Vapekezik. »Jaz sem vedel, da te še bom enkrat videl. O kako veselje me navdaja, ker sem tako srečen, da me pred smrtjo še obišče moj Odrešenik, Jezus Kristus!

Ljubeznivi misijonar s solznimi očesi posluša ganljive besede umirajočega starčka. Potem prisrčno tolaži udanega bolnika, ga navdušuje, ga spove, mu podeli sv. Popotnico in sv. poslednje olje. Starček se milo razjoče in hvaležno stiska s svojo trepetajočo in umirajočo roko misijonarjevo roko ter jo poljubljuje.

Pred kočico pa že čaka Vala, pobožen indijanski mladenič, ki milo prosi misijonarja, da obišče tudi njegovo dobro, staro, umirajočo mater. Pot je bila dolga in mrak je legal na zemljo, ko se je René vračal od Valove matere. Idoč mimo Vapekezikove kočice še enkrat vstopi, da se še zadnjikrat poslovi od dobrega starčka. Najde ga že v nezavesti. Takoj poklekne in priporoči v goreči, iskreni molitvi njegovo dušo ljubemu Bogu.

In že se odpravlja na pot, ko Vapekezik odpre svoje oči in se še enkrat skloni po koncu v svoji postelji. Ves ganjen objema bolnik misijonarjeve roke in pravi: »Dragi duhovni oče, ti se danes ne smeš vrniti domov. Neki glas mi pravi, da ne smeš oditi od nas.« »Zakaj pa ne?« vpraša René. »Jaz sem ja svojo dolžnost tukaj že izpolnil in sem vse storil za tebe, kar le morem.«

»Jaz ne mislim na samega sebe, pravi Vapekezik. »Jaz hočem le tebi dobro, ker vem, kako dragoceno je tvoje življenje. Le poslušaj, dragi gospod, kako zunaj tuli vihar. Varuj si svoje življenje in ostani!« To so bile zadnje besede umirajočega. Bila je za njega zadnja ura. Oči se za-

prejo za vedno, Vapekezikov duh se je ločil od trohljivega telesa, ko je izgovoril misijonarju sva-reče besede...

Misijonar še ostane nekaj časa. tolaži joka-joče sorodnike in blagoslovi zemeljske ostanke umrlega. Nato se poda na pot.

»Oče, prosi najstarejši sin mrtvega pogla-varja, »oče, poslušaj besede mojega rajnega očeta in ostani pri nas čez noč.«

»Jaz moram na drugo stran jezera,« odgo-govori misijonar. »V vasi za gorami me pričakuje bolana deklica, ki noče umreti brez sv. zakra-mentov. Glej dragi moj, jaz je ne morem pustiti brez tolažbe, jaz ji moram prinesiti ljubega Zveli-čarja.«

»O dragi duhovni oče, v kako nevarnost se podajaš,« pravi dalje tarnajoči sin rajnega Vape-kezuka. »Glej, snežinke padajo vedno bolj pogosto. Nevihta se približuje izza gor in te bode na potu dobila. Ostani vendar pri nas!« A oče René ne posluša več tega svarila, iztrga se iz rok žalujočim Indijanom in naglo hiti na ledeno jezero, kjer ga čakajo sanke. Indijani ga spremljajo in še milo prosijo, naj spremeni svoj načrt, ker se približuje grozna nevihta. A on se ne ozira na to. »Tiho, otroci moji, to mora biti. Moja dolžnost me kliče, Bog me bode varoval.« To so njegovi odgovori. Indijane, ki ga hočejo spremljati, odpusti domov. Vsede se na sanke. Bič poči in sanke naglo ste-čejo čez ledeno planjavo in se v kratkem skrijejo v množini gosto padajočih snežink. Žalostni gle-dajo zvesti Indijani za svojim skrbnim dušnim pastirjem. Ali ga še bodo kedaj videli?

Razglednice

(Ansichtskarten)

vsake velikosti tiska prav lično podpisana tiskarna. — Za vsako razglednico se do-pošlje fotografija, katera se na zahtev nepoškodovana povrne.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

✿ Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. ✿

Posojilnica v Mariboru

odda gostilno

v „Narodnem domu“ v najem.

Pogoje najema pozvedeti je v posojilnični pisarni ali pa v pisarni gosp. dr. Jerneja Glančnika v Mariboru.

Lepo posestvo na prodaj!

Njive, les, travniki, vinograd in veliki sadonosnik najizbranejših sadnih dreves, vse arondirano iz dvojnih posestev, okolu 44 oralov. Zidana hiša, obokani hlevi in kleti, preša, mali mlin, vse v najboljšem stanu.

Več pove lastnica Terezija Pehan v Žikarcih št. 53, pošta sv. Barbara pri Mariboru. 1 3—1

Nove knjige.

Tiskarna sv. Cirila priporoča sledeče knjige:

Za mesec junij: **Obljube presv. Srca Jezusovega**, 24 str. z fotografično podobo presv. Srca. Posamezni komad po 10 h, po pošti 4 h več. 100 komadov skupaj 8 K s poštnino vred.

Slovenske knjižice „Pod lipo“ I. zvezek: **Črtice iz slov. zgodovine**, 96 str. Posamezni komad po 30 h, po pošti 4 h več. 25 komadov skupaj stane 7 K s poštnino vred.

KUVERTE

s firmo priporoča
tiskarna sv. Cirila
v Mariboru.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu
vsakovrstne podobice, molitvenike, rožne vence, svetinjske, križce.

Velika knjiga z vzorci od navadnih do najfinejših podobice je v tiskarni na vpogled.

Spominki na prvo sv. obhajilo kos od 1 do 10 kr.

Rožne vence vsake velikosti in kakovosti prodajamo na drobno in debelo, **rožne vence žalostne Matere Božje in preč. Spočetja itd.** — Lepi križci so pa medeni ali niklasti za rožne vence, za kras na steno in posebno za častite duhovnike za sprevidenje bolnikov; križi s stojalcem, **svetinjske** različnih vrst.

Tiskarna ima v zalogi tiskovine za:

župnijske, občinske in politične urade, odvetnike in notarje, trgovce, hotele in gostilnice, posojilnice in zasebnike.

Naročila na lepake (vsake vrste in velikosti), poročne liste, osmrtnice, spominske liste, vizitke, tabele, knjige, časnike, dalje preskrbi za vsak urad ali zasebnike štampilje (pečate).

Vsako naročilo se izvrši hitro, lično in ceno.

Venček cerkvenih pesmi za šolarje

je izšel v VI. popravljenem natisu. — Komad velja 10 kr., 50 komadov za 4 gld., 100 komadov 6 gld. 80 kr. **proti predplačl.**

Poštnina za komad 2 kr., za 50 in 100 komadov 15 kr.

Naročuje se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zelo priljubljena knjižica mej mladino povsod, kjer so jo naročili.

Vsak šolarbi jo moral imeti.